

INTEGRISANI ODGOVOR NA NASILJE NAD ŽENAMA I DEVOJČICAMA U SRBIJI

Kroz dugogodišnje partnerstvo i saradnju Tima Ujedinjenih nacija (UN) u Srbiji i nadležnih ministarstava, tela i institucija Vlade Republike Srbije, kao i organizacija civilnog društva, nastojimo da izgradimo društvo bez nasilja nad ženama i devojčicama. Zajedničkim aktivnostima informišemo građane o fenomenu nasilja i posledicama koje ono ostavlja na živote onih koje su ga preživele, radimo na sprečavanju nasilja, i na tome da, kada se nasilje desi, žrtve dobiju pravovremenu i efikasnu zaštitu i podršku institucija, a da počinioci budu kažnjeni.

sigurnakuca.net

Влада Републике Србије

Шведска
Sverige

United Nations
SERBIA

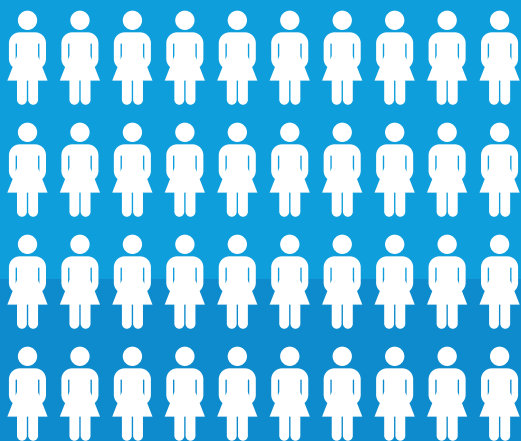

United Nations Entity for Gender Equality
and the Empowerment of Women

Empowered lives.
Resilient nations.

UBISTVA ŽENA U KONTEKSTU PORODIČNOG I PARTNERSKOG NASILJA

137

137 žena svakoga dana bude ubijeno u kontekstu porodičnog ili partnerskog nasilja

Širom sveta u proseku 137 žena svakoga dana bude ubijeno u kontekstu porodičnog ili partnerskog nasilja. Podaci Kancelarije Ujedinjenih nacija za borbu protiv droge i kriminala (UNODC) objavljeni u Globalnoj studiji o ubistvima Rodno-zasnovana ubistva žena i devojčica (Global Study on Homicide - Gender-related killing of women and girls, UNODC, 2018) pokazuju da je u 2017. godini ubijeno oko 87 000 žena. Više od polovine (58%), odnosno oko 50 000 žena ubio je neko koga poznaju, a trećinu (30 000), ubili su sadašnji ili bivši partneri.

Muškarci i dalje čine najveći broj žrtava nekog oblika nasilja, uključujući i ubistvo. Za razliku od njih, žene i devojčice su u daleko većem broju ubile bliske osobe – partneri ili članovi porodice. Od deset ubistava počinjenih u partnerskim odnosima, osam žrtava su žene. Sa takvom statistikom, dom i dalje predstavlja nebezbedno mesto za najveći broj žena.

Femicid, zločin iz mržnje i najekstremniji oblik nasilja nad ženama, koji je zasnovan na rodnoj neravnopravnosti, i dalje predstavlja ozbiljan problem. Najveći broj žena ubijen je tokom 2017. godine u Aziji, međutim prema stopi ubistva od 3,1 na 100 000 ženske populacije, žene u Africi su u najvećem riziku od femicida. Najniža stopa zabeležena je u Evropi, sa 0,7 žrtava na 100 000 žena.

Ujedinjene nacije usvojile su dve rezolucije o rodno-zasnovanom ubistvu žena i devojčica (2013 A/RES/68/19127 i 2015 A/RES/70/176.28). Bivša Specijalna izveštačica Ujedinjenih nacija o nasilju nad ženama počela je da razvija bazu znanja o femicidu, dok je sadašnja Izveštačica sprečavanje femicida postavila kao prioritet u svom mandatu, stavljajući akcenat na važnost prikupljanja podataka razvrstanih po kategorijama odnosa između žrtve i počinioca, starosti i etničke pripadnosti žrtve, kao i informacijama o gonjenju i kaznama za počinioce. Pored ovoga, Specijalna izveštačica po-

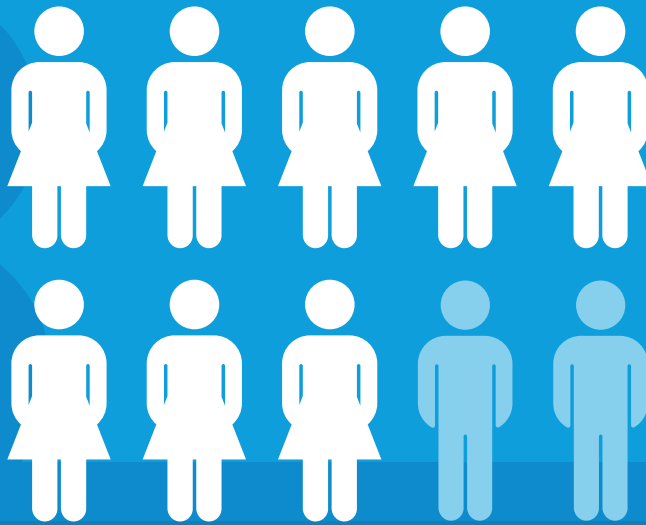
ziva države članice da uspostave tela za praćenje femicida/rodno zasnovanih ubistava žena na nacionalnom nivou kako bi se sistematski i detaljno dokumentovali slučajevi femicida sa ciljem razvoja mera i politika usmerenih na sprečavanje rodno zasnovanih ubistava žena.

Istraživanja pokazuju da ubistva žena i devojaka od strane intimnih partnera nisu rezultat nasumičnih ili spontanih događaja. Stoga je vrlo korisno identifikovati i analizirati faktore koji prethode ovakvim ubistvima, zajedno sa karakteristikama počinitelaca, među kojima postoje značajne razlike između žena i muškaraca, ne samo kada su u pitanju pol počinioca i žrtve, već i u smislu motiva koji je u pozadini napada. Motivi tipični za muškarce počiniocima uključuju ljubomoru, posesivnost, strah od napuštanja, dok su ubistva koje počinju žene u najvećoj meri rezultat dugogodišnje izloženosti nasilju. Australijska studija o ubistvima intimnih partnera (*Why Do They Kill? Men Who Murder Their Intimate Partners*, 2007) pokazala je da većinu ubistava u intimnim partnerskim odnosima (80%) počinju muškarci nad svojim partnerkama. Gotovo četvrtina muškaraca koji su ubili svoje partnerke bili su ranije poznati institucijama zbog nasilja koje su vršili nad svojim partnerkama ili je ubistvu prethodilo nasilje. Takođe je utvrđeno da je više od po-

lovine muškaraca ubilo svoje partnerke u periodu od 3 meseca od okončanja veze.

U Velikoj Britaniji, u studiji (*Not an ordinary killer—just an ordinary guy: when men murder an intimate woman partner*, 2004) koja je poredila preko 100 muških počinitelaca partnerskih ubistava sa preko 400 muških počinitelaca ubistava nad drugim muškarcima utvrdila je da počinioci partnerskih ubistava imaju veće nivoe obrazovanja i stalno zaposlenje u odnosu na druge počiniocima ubistava. Takođe, počinioci ubistava u partnerskim odnosima ređe su bili počinioci krivičnih dela nego počinioci drugih tipova ubistava. Druge studije iz Finske, Švedske i Velike Britanije takođe pokazuju da su počinioci ubistava u partnerskim odnosima ređe u nepovoljnom položaju kada su u pitanju zaposlenje, socio-ekonomske prilike, stanovanje i kriminalna istorija, nego počinioci drugih ubistava. Međutim, treba imati u vidu da su neki od počinitelaca partnerskih ubistava bili različiti u odnosu na opštu populaciju, u smislu da su odskakali u socijalnom kontaktu i problemima u vezama, koji su često koren nasilja sa smrtnom posledicom. Studija o zatvorenicima u Turskoj koja je nastojala da identifikuje psihopatološke karakteristike počinitelaca femicida nije mogla da utvrdi psihopatologiju koja bi mogla da im se pripise.

Od 10 ubistava počinjenih u partnerskim odnosima, 8 žrtava su žene

S druge strane, migracije i shvatanje rodni uloga bili su označeni kao faktori koji prave razliku između počinilaca femicida i počinilaca drugih ubistava. Ovakvi nalazi upućuju na važnost razumevanja femicida kao primarno društvenog fenomena, pre nego akta koji je uslovljen karakteristikama ličnosti. Više od polovine počinilaca ubistava partnerki nije pokazalo nikakvu empatiju prema žrtvama, a trećina nikakvo kajanje. Neki od njih su takođe odbili da priznaju da je ubistvo posledica nasilja koje su vršili.

Nasilje nad ženama se globalno malo prijavljuje institucijama, te na taj način velik broj slučajeva ostaje neotkriven. Među razlozima zbog kojih žene oklevaju da prijave nasilje se navode strah da će doći do ponavljanja nasilja, ekonomska i psihološka zavisnost, pretpostavka da policija neće uzeti za ozbiljno njihove prijave i smatranje nasilja privatnim problemom. U zemljama u razvoju, kao najčešći razlozi neprijavlivanja nasilja se ističu sramota, uverenja da je prijavljivanje beskorisno, verovanje da je nasilje sastavni deo života koji žena treba da podnosi, kao i zabrinutost za dobrobit drugih. Kada

su u pitanju godine, što su žene starije, više se odvažuju da prijave nasilje, što se tumači većom autonomijom i manjom zavisnošću od nasilnog partnera. Takođe, nasilje češće prijavljuju žene koje su u braku i koje žive u urbanim sredinama, verovatno zbog veće pristupačnosti socijalnim, pravnim i zdravstvenim uslugama, nego u seoskim sredinama.

Jedan od zaključaka dela istraživanja koje je sproveo UNODC je i da pored strožih zakonskih okvira i uprkos

raznim programima razvijenim kako bi se nasilje nad ženama iskorenilo, poslednjih godina nije postignut opipljiv napredak u zaštiti i sprečavanju ubistava žena od strane partnera ili člana porodice. Zaključci istraživanja naglašavaju i potrebu za delotvornom prevencijom kriminala kao i za većom koordinacijom policije, pravosuđa, zdravstvenih i socijalnih službi. Takođe naglašavaju važnost uključivanja muškaraca u rešavanje problema nasilja nad ženama i devojčicama.

Rezultati istraživanja o homicidu žena i devojčica deo su prvog dela „Globalne studije o homicidu” koja će biti objavljena početkom 2019. godine.

ZAKON O SPREČAVANJU NASILJA U PORODICI - ŽRTVE I
POČINIOCI, MESEČNA STATISTIKA MINISTARSTVA PRAVDE
PREMA BROJU POČINILACA KOJIMA SU PRODUŽENE HITNE
MERE DO 30 DANA DOSTUPNA NA SAJTU iskljucinasilje.rs

APRIL 2019. GODINE

ŽRTVE

ŽRTVE NASILJA U PORODICI PREMA POLU

ŽRTVE ŽENSKOG POLA
NAD KOJIMA SU NASILJE IZVRŠILI MUŠKARCI

ŽRTVE MUŠKOG POLA
NAD KOJIMA SU NASILJE IZVRŠILI MUŠKARCI

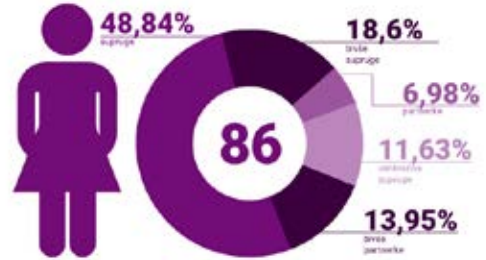

BROJKE

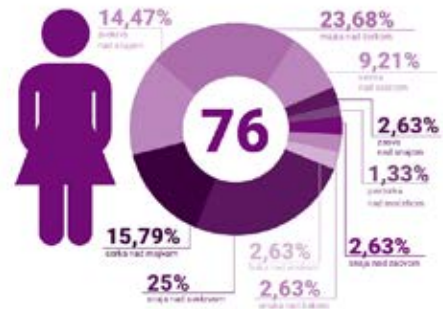
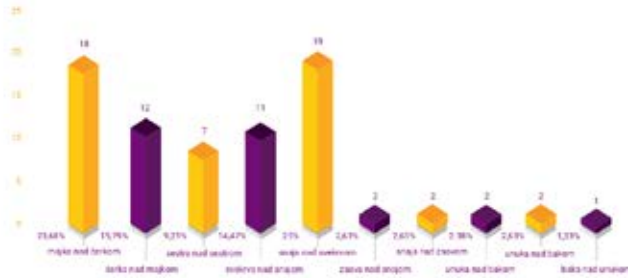
MUŠKI POČINIOCI NASILJA NAD ŽENAMA PREMA PARTNERSKIM RELACIJAMA

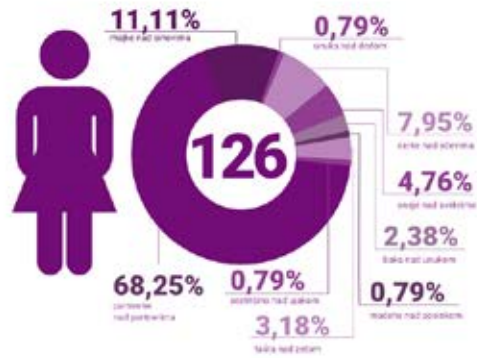
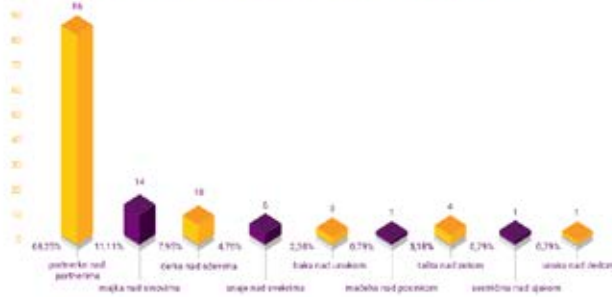
ŽENE POČINITELJKE NASILJA NAD MUŠKARCIMA PREMA PARTNERSKIM RELACIJAMA

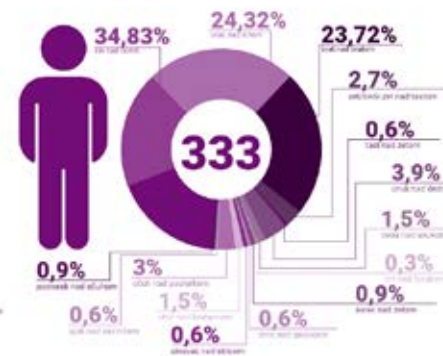
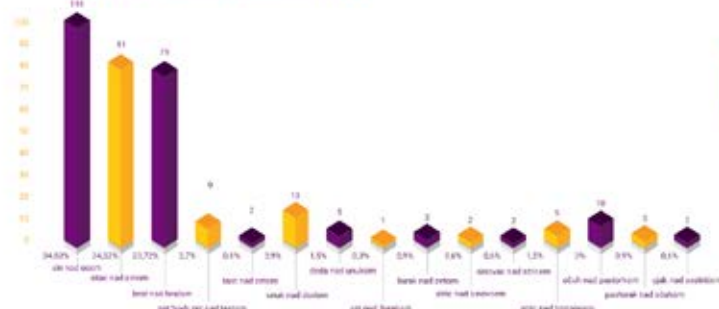
ŽRTVE I POČINILAC SU ŽENSKOG POLA

ŽRTVE MUŠKOG POLA POČINIOCI ŽENSKOG POLA

ŽRTVE I POČINIOCI MUŠKOG POLA

Mari-Terez Prantner, Koordinaciono telo za nasilje nad ženama, Austrija

Zaštita od nasilja nad ženama u Austriji

Austrijski model zaštite žena od nasilja uzor je mnogim državama, uključujući Srbiju. Efikasnost je ono što izdvaja ovaj model od drugih, a razgranata mreža za pomoć, prevenciju i podršku, kao i dosledna primena zakona od velikog su značaja u njegovoj primeni. Sesija uzajamnog učenja „Nasilje nad ženama i devojčicama – Ka boljoj prevenciji i zaštiti“, organizovana u okviru zajedničkog projekta Integrisani odgovor na nasilje nad ženama i devojčicama u Srbiji II, bila je posvećena i koordiniranim politikama za prevenciju i zaštitu od nasilja u porodici.

„Imamo sigurne kuće za prihvatanje žena koje se nalaze u situaciji neposredne opasnosti, imamo Centre za zaštitu žrtava koji su specijalizovani za porodično nasilje, imamo nacionalnu telefonsku SOS liniju koja je dostupna svakog dana u nedelji 24 sata dnevno“ – objašnjava Mari-Terez Prantner iz austrijskog Koordinacionog tela za nasilje nad ženama. Zadatak tela na čijem je čelu upravo je koordinacija kao i pružanje informacija. Za operativni deo borbe protiv porodičnog nasilja važnu ulogu u Austriji ima Međuresorna radna grupa za pitanja

nasilja nad ženama. „Naziv ovog tela može dovesti do pogrešnog zaključka da se sastoji isključivo od predstavnika ministarstava, a zapravo u ovom koordinacionom telu nalaze se predstavnici federalne administracije, državne administracije i nevladinih organizacija. Zadatak ove radne grupe je da radi na poboljšanju sistema i ojača implementaciju,“ naglašava Prantner.

Austrija je još 1997. usvojila Zakon o zaštiti žena od nasilja. U rešavanje složenog društvenog problema kakvo je nasilje nad ženama i devojčicama, kao i u stvaranju mehanizma zaštite i prevencije uključeni su svi, na različitim nivoima. Od savezne administracije (Ministarstva za pitanja žena, unutrašnjih poslova, pravde, socijalne zaštite, zdravlja), preko administracija saveznih država (nadležne uprave, sekretarijati, centri za zaštitu dece i omladine) policija, tužilaštva i sudovi, sve do nezaobilaznog partnera, nevladinog sektora.

Uz sigurne kuće još jedna specifičnost austrijskog modela su centri za zaštitu žrtava sa kojima je policija u stalnom kontaktu. Svaka savezna država ima po jedan takav centar, što znači da ih je ukupno devet. Sredstva za rad tih centara dodeljuju se preko javnog tendera i svi funkcionišu po jasno određenim standardima. To, između ostalog, podrazumeva da za rad u centru moraju biti angažovani profesionalci, socijalni radnici, advokati, psiholozi.

„To nisu državne institucije, već ih vodi nevladin sektor koji ima ugovor sa državom. Njihov rad fi-

nansiraju podjednako Ministarstvo za ženska pitanja i Ministarstvo unutrašnjih poslova, kako bi imali stabilan budžet. Sredstva se određuju u zavisnosti od broja žrtava kojima je podrška neophodna. Mislim da je veoma važno imati na raspolaganju neophodne resurse za rad. Imaju sreće zato što sve ostale savetodavne organizacije i skloništa nemaju tu vrstu sigurnosti, – objašnjava Mari-Terez Prantner i dodaje da se predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva za ženska pitanja sastaju dva puta godišnje sa profesionalcima koji vode centre za zaštitu žrtava, da bi razmenili iskustva, istakli probleme i razmotrili moguća rešenja.

Iako spada među najefikasnije, austrijski model ima i svoje slabe tačke. „Ono na što smo sada koncentrisani je sektor zdravstva - u Austriji se još uvek trudimo da uvedemo dodatna znanja u sektoru zdravstva kada je nasilje nad ženama u pitanju. Analize su pokazale da se između 12 - 14% žrtava za pomoć obratilo policiji. Ali i da se veći procenat žrtava za pomoć obratilo pojedinim delovima zdravstvenog sektora,„

Ekonomska zavisnost žrtve od počinioca, utvrđivanje zajedničkog starateljstva, stigmatizacija, osećaj srama i dalje predstavljaju problem, posebno u ruralnim područjima.

„Uočili smo da je rad sa počiniocem veoma važan, važno je pružiti mu podršku kako bi promenio svoje ponašanje. Ali veoma je teško implementirati ovu vrstu podrške. Rad sa počiniocima porodičnog nasilja treba da bude orijentisan na žrtvu. To nije nešto do čega se, nazovimo to tako, dolazi prirodnom putem. Pojedine institucije u Austriji rade sa počiniocima, ali i dalje nisu uverene da taj rad treba da bude usmeren na žrtvu,“ kaže Mari-Terez Prantner. Na ovu vrstu podrške počinilac se može dobrovoljno prijaviti. Sud je takođe taj koji može naložiti počiniocu da potraži pomoć, uz određivanje uslova da ukoliko prođe program može biti oslobođen od daljeg gonjenja.

U slučaju porodičnog nasilja policija je prva koja izlazi na teren. „Važan segment rada na suzbijanju nasilja nad ženama je i promena načina razmišljanja. Kako u celokupnom društvu tako i među

profionalcima,“ kaže Prantner i obašnjava „svaki policajac prolazi kroz dvogodišnju obuku uključujući i specijalan trening o nasilju protiv žena. U tim obukama učestvuju centri za zaštitu žrtava. Takođe postoje i policajci koji su specijalno obučeni, koji su prošli još više intenzivnijih obuka i to na dobrovoljnoj bazi. Njihova obuka traje duže i češća je nego kod ostalih kolega,“.

Konferencija «Nasilje nad ženama i devojkicama – Ka boljoj prevenciji i zaštiti» organizovana je u nameri da omogući uzajamno učenje, razmenu iskustava i dobrih praksi među profesionalcima koji su posvećeni prevenciji i zaštiti žena i devojkica od nasilja. Sagledavanje mogućih rešenja koja mogu doprineti boljem i efikasnijem postupanju institucija takođe je bio jedan od njenih ciljeva.

Na prvoj liniji borbe protiv nasilja

Stana Pantelić, šefica Odseka za prevenciju nasilja u porodici Ministarstva unutrašnjih poslova

Postupanje policijskih službenika u zaštiti od nasilja u porodici bila je jedna od tema Konferencije koju su Ujedinjene nacije-Program za razvoj (UNDP) organizovali u decembru 2018. godine. Konferencija je okupila ključne aktere iz državnih institucija odgovorne za prevenciju i zaštitu žena od nasilja u porodici, nezavisna tela, ženske organizacije i profesionalce.

„Policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova su prva karika u institucionalnom sistemu zaštite žrtava od svih oblika nasilja nad ženama, nasilja u porodici i partnerskim odnosima. Policija rasvetljava krivična dela iz oblasti porodičnog nasilja, pruža podršku žrtvama nasilja u okviru porodice i partnerskih odnosa,“ kaže Stana Pantelić, šefica Odseka za prevenciju nasilja u porodici Ministarstva unutrašnjih poslova RS.

Zakon o sprečavanju nasilja u porodici uvodi u policiji i novi pristup u radu u smislu prevencije i reakcije policije pre izvršenja krivičnog dela i zaštite žrtava, dajući mogućnost žrtvama da ostanu u svom okruženju, dok nasilnom članu porodice nameće ograničenja u pogledu izricanja hitnih mera.

„Policijske službenike je trebalo senzibilisati i obučiti da postupaju u događajima sa elementima nasilja kada nema elemente krivičnog dela ni prekršaja i da primenjuju odredbe Zakona o sprečavanju nasilja u porodici koji je preventivnog karaktera. Oni su prošli obuku koja se sastojala iz teoretskog i praktičnog dela obuke i tom prilikom su stekli određena znanja i veštine postupanja u ovoj oblasti. Kada kažem nema elemenata krivičnog dela i prekršaja to znači da policija postupa i u slučajevima nasilja nižeg intenziteta gde je došlo do verbalne rasprave: on je nju opsovao, nazvao je raznim pogrđnim rečima, ugrozio njen integritet, duševno stanje.

Policajac je taj koji izlazi na lice mesta, razdvaja žrtvu od nasilnika, pruža pomoć, vizuelno svojim opažanjem procenjuje da li postoji rizik ili ne, procenjuje da li je rizik visokog intenziteta ili ne, a nakon toga, donosi odluku o izricanju hitne mere u skladu sa Zakonom.

Policija ima ovlašćenja učiniocu nasilja u porodici da izrekne obe hitne mere u trajanju od 48 sati samostalno, bez prethodne konsultacije sa tužiocem. Procenu rizika vrši na osnovu ček-liste, koja se sastoji od određenih indikatora koji su veoma bitni policiji za procenu rizika, a to su: da li lice ima oružje, da li je sklon konzumiranju alkohola, psihoaktivnih supstanci, da li je ponavljao nasilje, da li je sklon suicidu i niz nekih drugih indikatora koji

UPOZNAJTE KOLEGU / KOLEGINICU

ukazuju na nasilje višeg intenziteta. Nakon toga obaveštavamo tužilaštvo s kojim se konsultujemo i koje vrši dalju kvalifikaciju krivičnog dela, ukoliko se u radnjama učionica prepoznaju elementi krivičnog dela”.

U Ministarstvu unutrašnjih poslova, u okviru Uprave kriminalističke policije, u novembru 2015. godine formirano je Odeljenje za prevenciju i suzbijanje nasilja u porodici koje se sastoji od dva odseka - Odsek za prevenciju nasilja u porodici i Odsek za suzbijanje nasilja u porodici, a koji prate, analiziraju stanje i kretanje izvršenih krivičnih dela iz oblasti porodičnog nasilja na području Republike Srbije.

„U početku smo bili malo skeptični da li ćemo uspeli da u skladu sa Zakonom primenimo sve odredbe ovog preventivnog zakona, s obzirom da smo represivan državni organ, ali u svom zadatku smo uspeli. Pre primene Zakona policijski službenici su prošli obuku za primenu Zakona o sprečavanju nasilja u porodici na Kriminalistič-

ko-policijskoj akademiji po programu Pravosudne akademije” - ističe Stana Pantelić.

Tokom dva ciklusa obučeno je 900 policajaca, a krajem 2018. godine još 450 policijskih službenika iz 27 policijskih uprava, ukupno 1.350 policijskih službenika.

„Nasilje je postalo prepoznatljivo, o nasilju se više priča, žrtve su se osnažile, vraća se poverenje u državne institucije. Ne samo da žrtve prijavljuju nasilje, sve češće imamo da nasilje prijave članovi porodice, komšije, anonimni građani. Svako ko ima indiciju da se negde nešto dešava može i treba da prijavi nasilje i ja ovom prilikom pozivam da se nasilje prijavi policiji, jer ukoliko se ne prijavi, policija ne može da reaguje i spreči nasilje” ističe šefica Odseka za prevenciju nasilja u porodici Ministarstva unutrašnjih poslova.

NASILJE NAD ŽENAMA IZ RANJIVIH GRUPA

specifičnih oblika nasilja”, koji se sprovodi u okviru projekta Integrisani odgovor na nasilje nad ženama i devojkicama u Srbiji II. Sa njima razgovaramo o iskustvu nasilja nad ženama iz ranjivih grupa i preprekama na koje one nailaze.

Tatjana Stojšić Petković: Ako su u pitanju žene sa invaliditetom onda je tome razlog osećaj nemoći i nemogućnosti da se izađe iz nasilja. Vrlo često je nemoguće prijaviti nasilje (nemate telefon, živite u instituciji, zavisite ekonomski od nasilnika, sramota vas je, osećate se krivom zbog toga što se desilo ili ne verujete da postoji rešenje, ne verujete u sistem). Žene sa sela su u sličnoj poziciji, a mnoge od njih nisu ni informisane o tome da imaju pravo da ne trpe nasilje. Smatram da su Romkinje posebno ugrožene.

Dobrića Marković: Nasilje ne bira, ali žene iz marginalizovanih grupa svakako su u većem riziku. Izlazak iz nasilja je težak i potrebno je puno pomoći, podrške i resursa da se pomogne ženi koja je pretrpela nasilje. Međutim koliko god da je to zahtevan proces, za žene iz marginalizovanih grupa još je komplikovaniji i teži. Vrlo često one su i dvostruko marginalizovane i trpe nasilje ne samo u porodici, nego su izložene i drugim vrstama nasilja i diskriminacije, pa čak i od strane onih koji bi trebalo da im pomognu. Strašna je činjenica da često one same sve to prihvataju kao svoju svakodnevnicu i nasilje postaje sastavni deo njihovog života, naravno jer nemaju podršku okoline, izolovane su i žive na „margini”, društva. Ako se vratimo na to da su resursi za podršku i pomoć vrlo limitirani, da znamo da je nekada vrlo teško dobiti i samo određene

Veliki broj žena u Srbiji i dalje ne zna šta je ravnopravnost. Žene sa invaliditetom, samohrane majke, izbegle i interno raseljene, Romkinje, žene iz ruralnih područja, starije žene, žene koje su preživele nasilje, kao i žene drugačije seksualne orijentacije često su prepuštene same sebi. Zdravstvena zaštita i radna prava teško su im dostupna, u političkom i javnom životu su nevidljive, a finansijska zavisnost i opterećenost neplaćenim radom njihova su svakodnevnicu. Krše se njihova prava, često su žrtve porodičnog i partnerskog nasilja, izolovane su i na marginama društva. Prema podacima Zaštitnika građana, broj žena iz ranjivih grupa koje prijavljuju nasilje disproportionalno je manji u poređenju sa opštim brojem prijavljenih slučajeva nasilja.

Danica Todorov, Dobrića Marković i Tatjana Stojšić Petković su ekspertkinje iz oblasti rodne ravnopravnosti i rodno zasnovanog nasilja. Sve tri su aktivistkinje i bile su uključene u program edukacije „Postupanje profesionalaca/ki u radu sa ženama iz marginalizovanih grupa i ženama žrtvama

nu informaciju kome se obratiti za pomoć, ako se stavimo u cipele žene sa invaliditetom koja živi na selu i nema kontakt sa organizacijama ili institucijama koje bi joj mogle pomoći, biće nam vrlo jasno na koje sve prepreke ona može naići i kakvo njeno iskustvo može biti.

Danica Todorov: Sasvim je sigurno da se na osnovu široko rasprostranjenog nasilja u porodici može zaključiti da ga trpe i žene iz marginalizovanih grupa, ali da se to ne vidi u statistikama jer one nasilje manje prijavljuju institucijama. To potvrđuju i neka istraživanja o nasilju nad ženama sa invaliditetom i Romkinjama, koja takođe pokazuju da su one češće izložene nasilju. Njihova iskustva su prilično sumorna i pokazuju da žene iz marginalizovanih grupa nasilje koje trpe u porodici, ali i na javnom mestu, pa čak i u institucijama smatraju sastavnim delom svog života, nekom vrstom sudbine zbog čega normalizuju situacije nasilja. One su naučene da trpe, najčešće nemaju kontrolu nad svojim životom, a zbog društvene marginalizovanosti i izolacije nemaju kontakte sa institucijama, pa ni poverenja u njih.

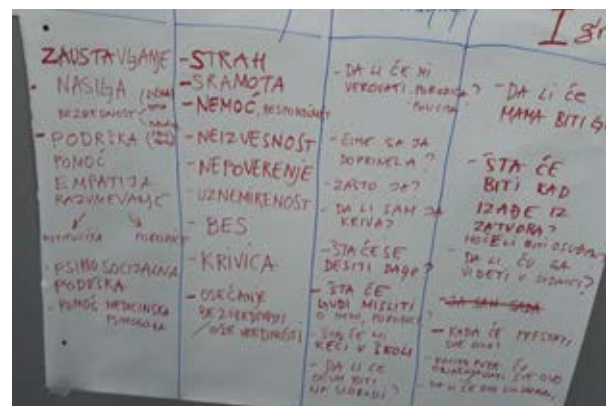
Žene iz marginalizovanih grupa o nasilju koje doživljavaju najčešće čute, s druge strane ni sistem ne prepoznaje njihovu ranjivost, samim tim ih ne osnažuje dovoljno. Uvrežena mišljenja, fizičke prepreke, jezička ograničenja i manjak empatije svakodnevnica su žena iz marginalizovanih grupa. Ta svakodnevnica još je sumornija kada su žrtve fizičkog, psihičkog, seksualnog i/ili ekonomskog nasilja. Sve tri sagovornice se slažu da institucije nisu dovoljno pripremljene za potrebe žena iz marginalizovanih grupa.

Danica Todorov: Profesionalci u institucijama koje su nadležne da postupaju u slučajevima nasilja u porodici tvrde da im nasilje najređe prijavljuju žene sa invaliditetom, a retko im se obraćaju i Romkinje. Stereotipi i predrasude prema ovim dvema grupama utiču i na postupanje profesionalaca. Mogu se čuti komentari „ko bi udario ženu sa invaliditetom” ili „nasilje prema Romkinjama je deo običajnih pravila u njihovoj zajednici” pri čemu se zaboravlja da

su žene sa invaliditetom veoma često izložene psihičkom nasilju, a da tolerisanje štetnih praksi i običaja dovodi do višestruke diskriminacije Romkinja kojoj su one izložene i u romskoj zajednici i u društvu uopšte. Na primer, zaposleni u zdravstvenim ustanovama najčešće ne prijavljuju policiji slučajeve maloletnih devojčica za koje lekar utvrdi da su zatrudnele pre navršene 14 godine koje su nesporno žrtve krivičnog dela Obljuba nad detetom, dok ostale maloletne trudnice mogu biti žrtve krivičnog dela Vanbračna zajednica sa maloletnikom jer se najčešće radi o zasnovanoj vanbračnoj zajednici sa punoletnim partnerom (svojevoljno ili protiv njene volje). Zdravstveni radnici u značajnom broju ovakve situacije objašnjavaju običajima i tradicijom, prvenstveno zastupljenih u romskim porodicama i ne prijavljuju slučajeve policiji koja jedina po nalogu Tužilaštva ispituje i proverava indicije.

Tatjana Stojić Petković: Ne! Ne, odgovor je bez obzira na broj i stepen edukacija, mi se stalno spotičemo o predrasude, stereotipe i ignorisanje specifičnosti ovih grupa žena. Ima naravno stručnih radnika koji jesu senzibilisani i koji mnogo i vrlo odgovorno rade, ali i oni često doživljavaju diskriminaciju na tom polju od kolega. Možda je najteža situacija u zdravstvenom sistemu, ali i tu se menja situacija korak po korak.

Dobrila Marković: Razlozi su razni i može se govoriti i o manjku resursa, obučenosti zaposlenih u institucijama ili u krajnjem sličaju (ne)razumevanja kompleksnosti teškog položaja određenih društvenih grupa, ali ništa od toga ne može i ne sme da

TEMA:

bude izgovor. Ako uzmemo primer Romkinja, nedopustivo mnogo puta mogli smo da čujemo da je nasilje «deo njihove kulture i tradicije», da su dečiji brakovi «deo njihove kulture i tradicije», a takvi stavovi ne bi smeli da postoje, pogotovo među profesionalcima i pomagačima. Danas kada živimo u dobu kada su nam sve informacije vrlo dostupne, izgovor da nismo bili obučeni da uradimo nešto je nedopustiv. Da neko ne shvati pogrešno, greške se dešavaju i najboljima i najobučenijima, to nije sporno, sporno je kada ne želimo da razumemo, ne želimo da naše programe podrške prilagodimo ili osmislimo nove, ako ne želimo da izađemo iz svojih «okvira» i kancelarija i odemo u nelegalno romsko nasilje i popričamo sa ženama za koje znamo da su u riziku i stvarno im pokažemo da smo tu za njih.

Dobriša Marković: Kada govorimo o obukama potrebno je uvek da damo širu sliku i da pokušamo da pojasnimo kako žive žene iz ranjivih grupa, koliko su im dostupne usluge podrške i posebno koje su njihove potrebe. Potrebno je objasniti i kroz konkretne primere pokazati da žene iz marginalizovanih grupa imaju iste potrebe kao i sve druge, ali da je način zadovoljenja tih potreba drugačiji i da je u tome rešenje problema.

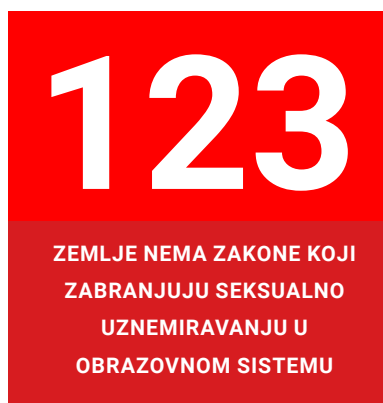
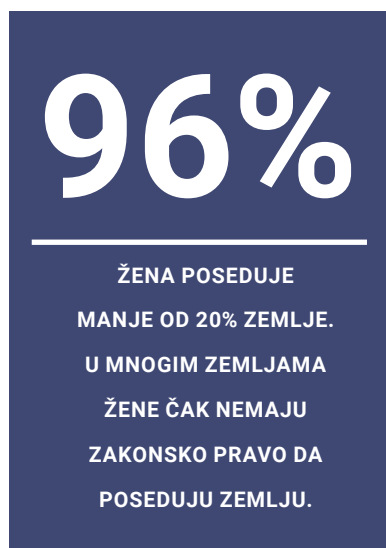
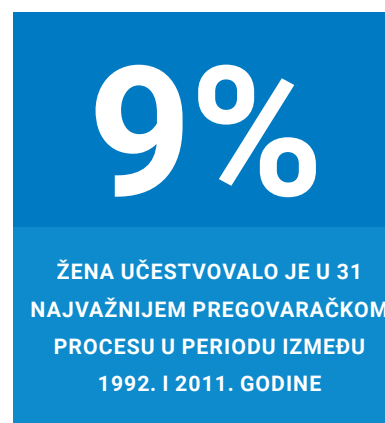
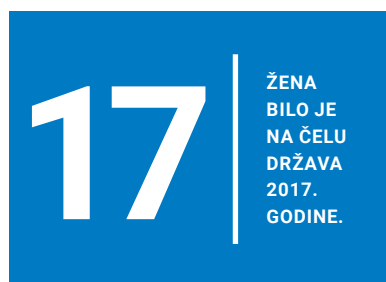
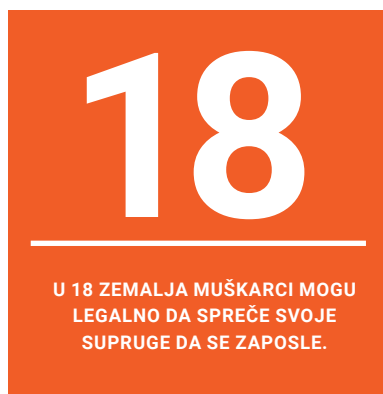
Danica Todorov: U osmišljavanju sadržaja obuke i njenoj realizaciji pošlo se od toga da predstavnici institucija u središte svog postupanja moraju da stave potrebe žena koje su preživele nasilje. Zbog

toga je neophodno da prepoznaju predrasude i stereotipe o ženama iz marginalizovanih grupa i njihov položaj u društvu, da nauče da izbegavaju neopravdane generalizacije i da uočavaju specifičnosti svakog pojedinačnog slučaja. Da bi to bili u stanju da urade potrebno je razvijanje veštine aktivnog slušanja, verbalne i neverbalne komunikacije i svakako, veće empatije prema ženama koje su preživele nasilje. Moje iskustvo sa ovih obuka je dobro. Učesnice i učesnici su pokazali interesovanje i aktivno učestvovali u svim radionicama. Većina je izjavljivala da je obuka korisna i da uviđaju specifičnosti različitih grupa žena i da bolje prepoznaju njihove potrebe, što će im olakšati svakodnevni rad.

Tatjana Stojšić Petković: Stručnjacima je neophodna edukacija koja bi bila sistematična i dugotrajna. Edukacija na polju senzibilizacije za potrebe tih žena! Neophodno je da upravo žene iz marginalizovanih grupa imaju savetnice koje bi im ceo proces prijavljivanja nasilja, suočavanja sa zdravstvenim, socijalnim i pravosudnim sistemom (koji ume da bude spor) bio jednostavniji, kako ne bi odustajale od promena u svom životu. Žene se gube u sistemu a državne institucije i dalje uporno ne veruju civilnom sektoru. Problema je na pretek.

BROJKE

Izvor: Handbook – Sweden's feminist foreign policy, Government Offices of Sweden, Ministry of Foreign Affairs

ŠVEDSKA

Švedska je prva zemlja na svetu koja ima feminističku vladu. Stefan Lofven, novi–stari premijer je najavio reforme, ali nije odustao od feminističke vlade, niti od feminističke spoljne politike koju Švedska vodi od 2014. godine. Vlada je najavila da će Švedska nastaviti da radi na jačanju prava žena i manjina širom sveta, uverena da su rodna ravnopravnost, kao i seksualno i reproduktivno zdravlje i prava od suštinskog značaja.

Stvaranje uslova u kojima žene i muškarci, devojčice i dečaci imaju jednake mogućnosti, uslove, prava, ali i obaveze u oblikovanju svog života i društva u kom žele da žive, zadatak je koji je Švedska sama sebi odredila. Svoju feminističku unutrašnju i spoljnu politiku objašnjava kao spremnost, odlučnost i posvećenost u postizanju rodne ravnopravnosti na svim nivoima.

Promovisanje demokratije, deljenje odgovornosti za uspostavljanje mira i sigurnosti, kao i aktivna diplomatija prirotiteti su feminističke spoljne politike Švedske, najavila je i Margot Valstrom, ministarka spoljnih poslova. «Važan deo naše demokratije je nastavak ulaganja napora u omogućavanju ženama da uživaju ista prava, resurse i zastupljenost kao i muškarci. Vlada će nastaviti da sprovodi feminističku spoljnu politiku - svesrdno, širom sveta. Vidimo da smo inspiracija sve većem broju zemalja i da nas prate. Švedska spada među lidere kada govorimo o obezbeđivanju veće pažnje ženama, miru i sigurnosti u UN, EU i OEBS » - izjavila je ministarka spoljnih poslova Švedske na početku svog mandata.

BORBA PROTIV MUŠKOG NASILJA NAD ŽENAMA U ŠVEDSKOJ

Borba protiv nasilja nad ženama i devojčicama u Švedskoj stalan je prioritet. Nasiljem se u Švedskoj smatraju sve vrste fizičkog i psihičkog nasilja, uključujući seksualno nasilje, nasilje počinjeno u ime tzv. časti, pretnje, ugnjetavanje, kao i prostitucija i trgovina ljudima zbog seksualne eksploataci-

je. Suzbijanje i sprečavanje eksploatacije ženskog tela u medijima, pornografiji i reklamnoj industriji, a koji imaju za cilj stvaranje slike i ideje podređenosti žena u odnosu na muškarce takođe su deo politika za borbu protiv nasilja. Pored samoregulatornih tela koja prate sprovođenje etičkih pravila u štampanim i elektronskim medijima, glavni akteri u medijskom sektoru drže se principa da etnička pripadnost, pol, nacionalnost, profesija, politička pripadnost, religija ili seksualna orijentacija neke osobe ne treba da budu izloženi javnosti osim ako je to od posebne važnosti.

Tretirajući nasilje nad ženama kao teško kršenje ljudskih prava, kao posledicu neravnopravnog položaja žena i muškaraca u društvu, ali i kao izrazito traumatizujuće iskustvo, Švedska je u prevenciju i borbu protiv svih oblika rodno zasnovanog nasilja pored vladinih institucija uključila i lokalne samouprave, nevladine organizacije, civilno društvo i sve ostale zainteresovane strane. Pored ministarstava zaduženih za socijalnu zaštitu, zdravstvo, policiju, sudstvo i zadatak da pomogne, podrži, reaguje, istražuje, analizira i radi na suzbijanju nasilja nad ženama i devojčicama ima i mreža državnih agencija među kojima su: Švedska agencija za rodnu ravnopravnost (Swedish Gender Equality Agency), Nacionalni centar za istraživanje muškog nasilja nad ženama (NCK), Nacionalni savet za prevenciju kriminala (Brå), Nacionalni odbor za zdravstvo i socijalnu zaštitu (SoS).

ŠVEDSKA NACIONALNA STRATEGIJA ZA PREVENCIJU I BORBU PROTIV MUŠKOG NASILJA NAD ŽENAMA

Nakon višegodišnjeg prikupljanja iskustava i brojnih analiza, Švedska Vlada je 2016. godine usvojila desetogodišnju strategiju za sprečavanje i borbu protiv muškog nasilja nad ženama. Ova strategija koja je počela da se sprovodi od 1. januara 2017. godine uključuje plan za koordinaciju, implementaciju, praćenje i evaluaciju politika i mera za borbu protiv muškog nasilja nad ženama. Ciljevi ove strategije su bolja i efikasnija prevencija, otkrivanje, zaštita i podrška ženama i deci izloženim nasilju, kontrola kriminala, kao i razvoj znanja i metodologija. Zada-

tak da podrži i prati koordinaciju i implementaciju nacionalne strategije dobila je Agencija za rodnu ravnopravnost, koja je ustanovljena prošle godine.

Nevladine organizacije i civilno društvo u Švedskoj prednjače u oblikovanju javnog mišljenja kada je nasilje nad ženama u pitanju. U podizanje svesti i zagovaranju kao i pružanju aktivne podrške žrtvama nasilja ohrabruje ih i podržava država, pre svega finansijski, putem grantova.

U PRAKSI PRINCIPI RAVNOPRAVNOSTI I ZAŠTITE SPROVODE SE NA RAZNIM NIVOIMA, MEĐU NJIMA:

Opštine su dužne da pruže podršku ženama i deci izloženim nasilju. Neke imaju sopstvena skloništa, ali se u praksi najčešće oslanjaju na skloništa koja vode nevladine organizacije. U ovom trenutku pomoć ženama koje su izložene nasilju pruža oko 200 skloništa koja funkcionišu po različitim modelima, pa tako neka imaju zaposleno osoblje, kancelarije i otvorene telefonske linije 24/7, dok druge imaju ograničeno radno vreme i oslanjaju se na volontere. Uspostavljeno je i preko 90 lokalnih centara za podršku žrtvama, u većini ženama.

Kvinnofridslinjen je švedska nacionalna linija za pomoć ženama koje su bile izložene pretnjama, fizičkom, psihičkom i seksualnom nasilju. Linija je dostupna non-stop, poziv je besplatan, ne beleži se u listingu broj sa kog je pozvana, garantuje anonimnost i poverljivost, a ukoliko je potrebno obezbeđuje i prevodioca za razgovor. Linijom upravljaju socijalni radnici i medicinske sestre sa najmanje pet godina iskustva i obučeni za rad u kriznim ili teškim životnim situacijama i stručni za rodno zasnovano i porodično nasilje.

Službe koje pružaju podršku ženama koje su preživele nasilje i žrtvama nasilja u porodici obavezne su da uzmu u obzir i potrebe dece koja su bila svedoci nasilja i pruže im psihosocijalnu pomoć. Ta pomoć, kao i recimo odlučivanje o starateljstvu, boravku ili pravu posećivanja mora biti u skladu sa Konvencijom o pravima deteta Ujedinjenih nacija, odnosno mora uvek biti u najboljem interesu deteta.

PRIMER DOBRE PRAKSE

Žrtva krivičnog dela ima pravo da protiv počinitelja u toku krivičnog ili parničnog postupka podnese zahtev za naknadu štete za povredu (psihičku i/ili fizičku), gubitak ili oštećenje imovine ili povredu ličnog integriteta. Naknadu štete može da traži i od države (na primer za troškove lečenja, bol i patnje, gubitak prihoda).

Policijski izveštaj ili pokretanje istrage u slučaju nasilja nad ženama podrazumeva procenu opasnosti i rizika. Na osnovu ovih procena, donose se odluke o tome koje mere treba da budu preduzete u svakom pojedinačnom slučaju kako bi se osigurala zaštita i pomoć žrtvi.

Stepen zaštite zavisi od vrste pretnje. Policija može da ima savetodavnu ulogu, da obezbedi zaštitu uz tehnička pomoćna sredstva (telefon za hitne slučajeve sa GPS-om, zvučni alarm u slučaju opasnosti). Policija takođe ima pravo da ukloni nasilnika iz određenog područja ili prostorija. Ako se ta mera pokaže neadekvatnom, nasilniku može biti određen pritvor.

Policija radi u partnerstvu sa drugim organima u zajednici koji mogu pružiti zaštitu (na primer sa opštinom koja može da obezbedi smeštaj i/ili sa lokalnom grupom za podršku žrtvama ili nekom od volonterskih organizacija).

Prema švedskom zakonu, ukoliko postoji sumnja da je počinjeno krivično delo, policija, švedska bezbednosna služba pri Ministarstvu pravde ili tužilaštvo moraju da sprovedu krivičnu istragu. Istraga se pokreće po službenoj dužnosti. Učešće žrtve u sudskom postupku nije preduslov za krivično gonjenje.

Primarna svrha istrage je da se utvrdi da li ima osnova za krivično gonjenje ili ne. Ako nema razloga da se nastavi, istraga se zatvara.

Podršku žrtvama tokom sudskog postupka mogu pružiti i NVO (usluge skloništa pre, za vreme i nakon sudskog postupka; pružanje informacija koje se odnose na preliminarnu istragu, sudski postupak, potraživanje naknade).

Tražilac azila ima pravo na smeštaj prilagođen individualnim potrebama ako je podnosilac zahteva u posebno ranjivoj situaciji (žrtva trgovine ljudima, mučenja, ženskog genitalnog sakaćenja, silovanja ili drugih oblika seksualnog nasilja). Agencija za migracije se bavi ranim identifikovanjem ugroženih.

Važno je istaći da se rodna ravnopravnost postiže tamo gde se postavljaju standardi, donose odluke, dosledno se sprovode, ali i dodeljuju sredstva. Za sprovođenje Nacionalne strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja nad ženama, izrađen je akcioni plan za period 2017-2020 sa budžetom od oko 59 miliona evra. Ako se uzmu u obzir već dodeljeni grantovi za rad u ovoj oblasti, u periodu od 2015. do 2020. godine izdvojeno je oko 986 miliona evra.

Svoj izveštaj GREVIO komitetu - međunarodnom ekspertskom telu nadležnom za praćenje sprovođenja Istanbulske konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama, Švedska je podnela 2017. godine.

ŠVEDSKA AGENCIJA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST

KOJA JE ULOGA ŠVEDSKE AGENCIJE ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE ZA SPREČAVANJE I BORBU PROTIV MUŠKOG NASILJA NAD ŽENAMA? KOJI AKTERI SU TAKOĐE ODGOVORNI ZA NJENU IMPLEMENTACIJU?

Švedska agencija za rodnu ravnopravnost, koja je osnovana 1. januara 2018. godine, je organ uprave Vlade. Agencija doprinosi efikasnom sprovođenju prioriteta politike rodne ravnopravnosti Vlade Švedske. Agencija se bavi praćenjem, analizom, koordinacijom, znanjem i pružanjem podrške vladinim agencijama, okružnim administrativnim odborima, regijama i opštinama u sprovođenju švedske politike rodne ravnopravnosti. Kada je u pitanju Švedska nacionalna strategija za sprečavanje i borbu protiv muškog nasilja nad ženama, Agencija radi kao „nacionalni centar” čineći Strategiju prepoznatljivom i podržavajući koordinaciju rada drugih aktera na Strategiji. Agencija takođe doprinosi implementaciji Strategije svojom ekspertizom i pružanjem podrške.

Važan deo rada Agencije na Nacionalnoj strategiji je monitoring i stoga je zadatak Agencije da sprovede početno praćenje Strategije o čemu će biti podnet izveštaj Vladi na jesen 2019. godine. Praćenje će biti zasnovano na četiri cilja Nacionalne strategije i Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Deo Strategije se sastoji od akcionog programa za period 2017-2020, koji se zasniva na ciljevima Strategije. Pored činjenice da Agencija za rodnu ravnopravnost ima sveukupnu odgovornost za Strategiju i njena četiri cilja, kao što je gore opisano, Agencija ima nekoliko različitih zadataka koji su povezani sa akcionim programom.

CILJ STRATEGIJE: POVEĆANA I DELOTVORNA PREVENCIJA NASILJA

Pravilnik sa uputstvima za Agenciju za rodnu ravnopravnost navodi da će Agencija promovirati izradu preventivnih mera protiv muškog nasilja nad ženama, nasilja počinjena u ime časti i ugnjetavanja, prostitucije i trgovine ljudima u bilo koje svrhe, kao i nasilja u istopolnim vezama.

Pored toga, Agencija za rodnu ravnopravnost ima zadatak da prikuplja, deli i razvija delotvorne metode rada sa mladićima i dečacima za sprečavanje nasilja u kontekstu vezanom za čast. Agencija takođe radi i na širenju i razvoju metoda opšte prevencije nasilja sa decom i mladima, uključujući i metode za sprečavanje nasilja u partnerskim odnosima mladih.

Agencija ima zadatak da prikuplja i širi znanje o seksualnom uznemiravanju, u okviru koje bi posebno trebalo istaći položaj dece i mladih. Zadatak Agencije za rodnu ravnopravnost, u vezi sa Nacionalnim akcionim planom za borbu protiv genitalnog sakaćenja žena, je takođe da napravi pregled i širi delotvorne metode rada za promenu stavova i promene ponašanja u vezi sa genitalnim sakaćenjem. Poseban fokus je na ulozi civilnog društva u sprečavanju i suzbijanju genitalnog sakaćenja žena.

CILJ STRATEGIJE: UNAPREĐENO OTKRIVANJE NASILJA I JAČA ZAŠTITA I PODRŠKA ŽENAMA I DECI KOJA SU IZLOŽENA NASILJU.

Agencija je na nacionalnom nivou zadužena za koordinaciju rada protiv prostitucije i trgovine ljudima u bilo koje svrhe. Agencija radi na pružanju podrške u saradnji između državnih organa i drugih aktera, kao i u saradnji sa međunarodnim akterima, i pomaže državnim organima metodološki i ekspertizom. Ovo se radi, između ostalog, vođenjem Nacionalne radne grupe protiv prostitucije i trgovine ljudima i vođenjem Nacionalne linije podrške.

CILJ STRATEGIJE: UNAPREĐENJE ZNANJA I RAZVOJ METODA

1. jula 2018. godine, za sedam studijskih programa na višim nivoima obrazovanja, u okviru Sistema kvalifikacija, uveden je novi cilj ispitivanja znanja o muškom nasilju nad ženama i nasilju u bliskim odnosima. Iz tog razloga, Agencija ima poseban zadatak da pruži podršku u obrazovanju i znanju o nasilju muškaraca nad ženama nastavnicima i koordinatorima programa. Pravilnik sa uputstvima za Agenciju za rodnu ravnopravnost navodi da će Agencija raditi na borbi protiv nasilja u vezi sa čašću i ugnjetavanjem, sa fokusom na razvoj nacionalnog znanja i strateških pitanja.

DRUGI AKTERI

U Nacionalnoj strategiji Švedske, švedski administrativni upravni okruzi su opisani kao regionalna središta za implementaciju strategije. Administrativni upravni okruzi imaju zadatak da pruže podršku sprovođenju i prate sprovođenje Strategije na regionalnom nivou. To znači da oni, između osta-

log, pomažu opštinama znanjem i kompetentnom podrškom u radu protiv muškog nasilja nad ženama, podržavaju saradnju između ovih aktera i organa uprave na regionalnom nivou i organizacijama civilnog društva. Rad se odvija u bliskoj saradnji sa Agencijom za rodnu ravnopravnost. Glavni fokus u radu upravnih okruga je prevencija nasilja i podrška u znanju.

Nacionalni odbor za zdravstvo i socijalnu zaštitu ima niz zadataka u vezi sa ciljem strategije koji se odnosi na poboljšanje znanja i razvoj metoda. Između ostalog, Odbor ima zajedničku misiju sa Švedskom javnom službom za zapošljavanje, Švedskom agencijom za socijalno osiguranje i Švedskim odborom za migracije kako bi unapredilo prepoznavanje nasilja u bliskim odnosima. Nacionalni odbor za zdravstvo i socijalnu zaštitu takođe ima zadatak da radi na indikatorima za praćenje Nacionalne strategije. Odbor ima zajedničku misiju sa upravnim okruzima i Nacionalnim centrom za znanje o muškom nasilju nad ženama

(NCZ), da pruža nacionalnu i regionalnu stručnu podršku opštinama i pružaocima zdravstvenih usluga o muškom nasilju nad ženama i nasilju u bliskim odnosima.

Švedska zatvorska i probaciona služba ima zadatak da razvije preventivne mere za osobe koje su osuđene za krivična dela nasilja u porodici. Probaciona služba će istražiti uslove za sprečavanje recidiva ovih zločina.

Sa ciljem borbe protiv seksualnog uznemiravanja, nasilja i zlostavljanja, Vlada je zadužila, između ostalog, Nacionalnu agenciju za obrazovanje, Švedski organ za radno okruženje, Švedski organ za naknadu štete i podršku žrtvama kriminala i Švedsku nacionalnu sudsku upravu. Zadaci uključuju borbu protiv seksualnog uznemiravanja, unapređenje podrške žrtvama silovanja i unapređenje seksualnog obrazovanja u školama i unapređenje znanja policije i pravosuđa o novom zakonu o pristanku¹.

RASPODELA SREDSTAVA JE VAŽAN PREDUSLOV ZA USPEŠNO SPROVOĐENJE STRATEŠKIH DOKUMENATA I DRUGIH AKTIVNOSTI KOJA SE ODNOSE NA PREVENCIJU I ZAŠTITU OD NASILJA NAD ŽENAMA. NA KOJI NAČIN SE U ŠVEDSKOJ TA SREDSTVA IZDVAJAJU ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE?

Na primer, 2019. godine, Švedska vlada izdvojila je 100 000 000 švedskih kruna kao državni budžet za koji su mogla da apliciraju ženska skloništa i centri za osnaživanje mladih žena. Vlada je 2018. godine izdvojila 20 000 000 švedskih kruna, za koje su mogle aplicirati organizacije civilnog društva, a sredstva su bila namenjena unapređenju znanja školskog osoblja o seksualnom obrazovanju i seksualnom uznemiravanju.

Sredstva se obično dodeljuju organima uprave kada dobiju posebne zadatke u vezi sa Strategijom. Nacionalnom odboru za zdravstvo i socijalnu zaštitu dodeljeno je 18 500 000 švedskih kruna za zadatke koji su dodeljeni Odboru u vezi sa Nacionalnom strategijom.

KOJA JE ULOGA ŽENSKIH ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA U IMPLEMENTACIJI STRATEGIJE I KAKO SE NJIHOV RAD PODRŽAVA?

Ženske organizacije civilnog društva imaju veoma važnu ulogu u implementaciji Nacionalne strategije, posebno u odnosu na cilj preventivnog rada, podrške i zaštite. Skloništa za žene pružaju zaštitu i podršku ženama i njihov doprinos se odnosi na podršku, informisanje, razvoj kompetencija, razvoj kvalitetnog rada i prakse. Ona imaju dugogodišnje iskustvo u prevenciji nasilja i predstavljaju znanje, veštine i iskustva koja su dragocena i neophodna za sprovođenje Nacionalne strategije. Na primer, ženske organizacije civilnog društva su partneri Švedske agencije za rodnu ravnopravnost u razvoju metoda i mera za prevenciju nasilja.

Švedska agencija za rodnu ravnopravnost ima i posebna vladina sredstva koja se dodeljuju ženskim organizacijama, kao i projektima za rodnu ravnopravnost. Mnogi od njih uključuju i rad u vezi sa muškim nasiljem nad ženama.

¹ U Švedskoj je 2018. godine stupio na snagu zakon kojim se seksualni odnos bez izričitog pristanka partnera smatra silovanjem.

Newsletter je objavljen u okviru zajedničkog projekta Integrirani odgovor na nasilje nad ženama i devojčicama u Srbiji II, koji realizuju UNICEF, UN Women, UNFPA i UNDP, u partnerstvu sa Vladom Republike Srbije, na čelu sa Koordinacionim telom za rodnu ravnopravnost. Integrirani odgovor na nasilje nad ženama i devojčicama u Srbiji usmeren je na razvoj društvenog i institucionalnog okruženja koje će doprineti nultoj toleranciji i iskorenjavanju nasilja nad ženama u Srbiji. Zajedničkim delovanjem agencija Ujedinjenih nacija i Vladinih tela doprinosi se rešavanju problema nasilja u porodici i partnerskim odnosima, unapređuje podrška ženama, devojčicama i njihovim porodicama i stvara okruženje koje ne toleriše nasilje.

Projekat se sprovodi uz podršku Vlade Švedske.

Stavovi izneti u ovom Newsletter-u ne odražavaju nužno stavove Ujedinjenih nacija, Vlade Republike Srbije i Vlade Švedske.